Nisan, 1959

YIL : 9
SAYI : 34

TÜRK MASON DERGİSİ

Büyük Üstadın Nutku ... 1854
İhtiraslarımıza dair (İ. M. Seydol) ... 1858
Masonik düşünceler (Neşet Sirmen) ... 1863
A ş k (Kemalettin Alanbey) ... 1869
Bir Hoşâmedi (Kadri Altıntaş) ... 1879
Vazife Duygusu (Nazif Ekemen) ... 1882
Sevgi ve vazife (Necdet Ekrem Olcay) ... 1885
Bir Hayat Felsefesi (Ans) ... 1888
Masonluğun İnançları (New Age)den ... 1890
Mason Aleminden Haberler ... 1893
G ö r (Şiir) (K. Kaplancalı) ... 1894
Masonlar için On emir (New Age)den ... 1895
Ebedi Maşrıka intikal edenler ... 1896
Maçonnerie de Maçonnisme (M. C. Duru) ... 1897
P e n s é e s ... 1903

TÜRK MASON DERGİSİ : İmtiyaz sahibi : **Türkiye Mason Derneği** ★
Yazı işlerini idare eden : **Muhittin Duru** ★ İdarehane : No. 111, Tepebaşı - İstanbul ★ Nüshası : 125 kuruş, yıllık abone : 5 lira
KULEN BASIMEVİ — GALATA

TÜRK MASON DERGİSİ
(Revue trimestrielle)
Organe de la Franc-Maçonnerie Turque.
Gérant responsable : MUHİTTİN DURU
Adresse : Tepebaşı No. 111, İSTANBUL

TÜRK MASON DERGİSİ

Türkiye Mason Derneği tarafından üç ayda bir neşrolunur

Yıl : 9 ★ İstanbul, Nisan 1959 ★ Sayı : 34

Muhtelif memleketlerdeki Mason teşkilâtı, müşterek gayede ve idealde birleşme bakımından üniversel, fakat herbiri kendi memleketi bünyesinde tamamiyle müstakil, millî bir müessesedir.

Büyük Üstad Sayın

AHMET SALİH KORUR'un

31 Ocak 1959 tarihli Genel Kurul Açış Nutku

Pek Muhterem Üstadlarım :

Hepinizin sezmekte olduğum hissiyatınıza da uygun olarak sözlerime; ATATÜRK'ün manevî huzurunda saygı duruşundan sonra başlamak istiyorum.

Türkiye Masonluğuna faydalı olabiliriz ümidile iki yıllık bir devre için bizleri vazifeli kılmış ve mütevazi şahsıma da Büyük Üstadlık görev ve yetkisini tevcih etmiştiniz.

Bugün bu müddeti doldurmuş olarak huzurunuza çıkmış bulunuyoruz, biraz sonra okunacak olan Daimî Hey'et raporuyla bizlerden umduğunuzu tamamen alamamış olduğunuz düşüncesine varırsanız, noksan veya kusurların büyük kısmının bana ait olduğunu cesaretle itiraf ederim. Mesaî arkadaşlarımın mâzur olduğunu beyan edebilmem sorumluluğunu kabul etmek zevkinden doğar.

Sevgili Üstadlarım;

Ben ve dâimî hey'etteki kardeşlerimizin bir inancı vardır ki; çok kuvvetli ve köklüdür, o da bilhassa Masonik düşünce ve telkinlerde te'siri altında bulunan siz aziz Üstadlarımın tenkidlerindeki iyi niyet, samimiyet ve nihayet hak ve adaleti takdir etmekteki salâbet ve isabetinizdir.

Bizim bu inancımızın bütün kardeşlerimizin arasında birbirlerine karşı daha zaif olmayan bir iman ile mevcudiyetine kaniim. Ulu Tanrım inancımızı zâfa uğratacak hallerden bütün kardeşlerimizi korusun ... Amin.

Ciddî bir takım müşküllere rağmen bu ilk iki yıllık devrenin takdirinize mazhar olacak ve küçümsenmiyecek faaliyet neticelerini de ihtiva ettiğini zan ediyorum. Bu düşüncem kısmen tasvibinize mazhar olursa bundan dolayı takdirlerinizde büyük kısmının daimi het'et azası arkadaşlarıma ait olacağını beyan etmekten büyük bir zevk duyarım.

Samimî olduğunu kabul buyurduğunuza zerre kadar şüphem olmayan bu hissiyatımı açıklamış olmakla mesaî arkadaşlarıma alenen teşekkür vazifemi yerine getirmek istiyorum.

Pek Muhterem Kardeşlerim;

Tetkik ve geniş tenkitlerinize imkân verebilmesi için daha evvel matbu olarak bilginize sunduğumuz Daimî Hey'et raporunda zikredilen hususat üzerinde durmıyacağım. Ancak, Anayasa gibi temel kaideyi ve umumî nizamnameyi tedvin etmek şerefi bu devrenin umumî hey'et lerine nasip olmuştur. Bu yönden hep birlikte duymakta olduğumuz bahtiyarlığı burada tesbit etmek elbette yerinde olacaktır.

1958 yılı mesaisi arasında en mühim olan nizamname tasarısının - Daimî Hey'et - de hazırlanmasında hizmetleri geçmiş ve ayrıca İstanbul, Ankara, İzmir Vadilerinden seçilen Kardeşlerimizin tasarı üzerindeki kifayetli ve verimli çalışmaları dolayısiyle her birine Türkiye Masonları adına teşekkür etmekle şu anda vicdanî bir vazifeyi de yerine getirmiş olmakla müsterihim.

Gerek Anayasamızda, gerek Nizamnamemizde, bazı noksan veya tadili icab eden hususların bulunduğunu id-

dia eden kardeşlerimizin de düşünce ve kanaatleri hiç şüphe yok ki çok muhteremdir. Bütün Masonik mevzulara hâkim olan umumî hey'etinizin tatbikatından alınacak neticelerle icab eden düzeltmeleri yapmak ve noksanları gidermek suretile bizi daha mükemmellerine kavuşturacağı pek tabiîdir. Bunun için bütün kardeşlerimizden ayrı ayrı mesaî sarfederek Daimî hey'ete teklifte bulunmalarını bilhassa rica ederim.

Sevgili ve Aziz Kardeşlerim;

Bu fâni dünyada da elde edebileceğimiz en büyük servet (İNSANLIK) dır. Hiç bir zaman ziyaa uğramıyacak ve hiç bir kudret ve kuvvet tarafından yok edilemiyecek yegâne varlık (İNSANLIK) servetidir. Bu zenginlik öylesine bir varlıktır ki; harcandıkça çoğalır, bu öyle bir meş'aledir ki; Yandıkça parlarlar, parladıkça kaynağı gelişir ve gümrahlaşır.

İşte bu hakikata îman etmiş olanların tâlim, terbiye ve intişar ocağı olan Localarımızın, bu zenginlik içinde hudutsuz bir cömertliğe sahip ve bu meş'alenin kuvvetli ışığına gözlerini kırpmadan bakabilenlerle dolup taşmasına dua ederim.

Muhterem Üstadlarım;

Gündemimizdeki sırası geldiğinde serbest oylarınızla yeni Dâimî hey'etinizi ve B.·. Üstadınızı Seçeceksiniz. Bu suretle ben ve dâimî hey'etinizden bazı Üstadlar vazifelerimizden ayrılmış olacağız. Üzerine hafif bir gölgenin dahi düşmemesi için titizlik gösterdiğim ve gücümün yettiği kadar aşk ile, yürütmeğe çalıştığım bu şerefli vazifeyi B.·. Üstada huzurunuzda devrederken duyacağım gurur pek büyük ve o nisbette zevkli olacaktır.

Seçeceğiniz yeni Büyük Üstadın ve yeni Dâimî Hey'etin; bizim yapamadıklarımızı yapmak, noksanları ta-

mamlamak suretiyle Türkiye Masonları ve Dolayısiyle Sevgili vatanımız ve Aziz milletimiz ve Nihayet bütün insanlık için anılacak hizmetlerinin bir birine eklenmesine imkân vermesini kâinatın Ulu Yaradanından dileyerek Umumî Hey'et toplantımızı açıyorum.

Kusurlarımı bağışlayınız pek Aziz ve pek Sevgili kardeşlerim.

İhtiraslarımıza dair

★ İ. M. SEYDOL ★

Hayatımızı incelersek dış âlemin benliğimizde zamanla bazı itiyatlar, alışkanlıklar vücuda getirdiğini görürüz. Bu meyillerimiz istidatlarımızda sosyal çevrenin tesirlerine göre çoğalır, şiddetlenir, azalır, zayıflar. İçgüdü ile insan, gayet sade tabiat sahasında bulunur. Hâlbuki itiyat, alışkanlık tabiat ile şahsiyetin, başka bir deyimle içgüdü ile iradenin bir terkibidir. Fert irade ile diğer canlılardan ayrı bir özellik ile insanî varlığa mânevî bir şahsiyete yükselir. İçgüdüler bakımından insan ile hayvan arasında bir fark tasavvur edilemez. Bu itibarla içgüdü doğal, sâde, alışkanlık ise sonradan terbiye, çevre ile kazanılmış bir vasıftır, bir tabiattır diyebiliriz. Ferdin faaliyeti aynı zamanda bir zevk veya elem de vücuda getirir.

(Aristotes), "zevk, sürur faaliyetin, hareketlerin, bir çiçeğidir" demişti, içgüdü belki şahsî, içtimaî meylanlarımıza, itiyatlarımıza, bir temel vazifesini de görüyor. Bu noktadan Halk dilinde alışkanlıklarımıza, meylânlarımıza "ikinci bir tabiat" adı da haklı olarak verilegelmiştir.

Bütün canlılarda iki esaslı temayül vardır : (1) varlığını muhafaza (2) onu geliştirmek, yapmak, neslini devam ettirmek... Birinci temayül "muhafazacı ikinci temayül "yapıcı"dır.

İnsanlara gelince, insanların benci diyebileceğimiz : "şahsî" temayülleri dışında içtimaî, "yücel" temayülleri de vardır. Bu meylânların içtimaî ve yücel olanlarının kanılımını bir taraftan yaratıkların en şevklisi olan insanın

doğal kabiliyetleri, diğer taraftan en küçük iptidaî cemiyetlerden kabilelerden asrî milletlere kadar gelişen toplum hayatımız, medenî yaşayışımızdır. Yücel temayüller hakikat, güzellik, iyilik, inanç meylânlarıdır. Eski Filozoflar ferdin her nev'i tesiri halinde, iyi ve kötüsünü ayırmadan "İntikal ve meyelân" "Passiyon" diyorlardı. Bu kelimenin menfî anlamı son asırlarda meydana çıktı. O halde ihtirasın menfî anlamını belirtelim : Herhangi bir meyelân iç ve dış tesirler altında bütün ruhumuzu kaplıyacak surette şiddetlenir, hâkim bir ihtiyad halini alırsa o vakit o meyile biz "ihtiras : possion" adını veriyoruz. Netice itibariyle ihtiras iç varlığımızı kaplıyan ve diğer temayülleri yok eden aşırı bir meyelân şeklinden başka birşey değildir. Bu ihtirasların bazıları geçicidir: Hiddet gib... Bazıları daimîdir: Hasislik, sarhoşluk, mevki', şöhret hırsı gibi...

Her insanda nüve halinde ictimaî hayatın meydana getirdiği temayüllerin hepsi mevcuttur. Bu temayüller bir intizam dahilinde teessürî, hissî hayatımızı idare ederken ya ruhî kabiliyetlerinin, ya çevrelerinde gördükleri yanlış, aldatıcı örneklerin tesiriyle bir temayüle kapılırlar, o meylin esiri olurlar. Müstebid, hâkim bir hale gelen bu itiyad ferdin bütün ruhî hayatını kaplar, diğer meyelânları bu sahadan uzaklaştırır. Diktatör tahtına ihtiraslı ruhta bir muvazenesizlik, bir ahenksizlik vücuda getirir. Ferd artık leylânın mecununu mevkiindedir.

(Pascal) Bir şahısta, birkaç ihtirasın beraberce yaşayamıyacağını bu cümlesiyle ifadeye çalışmıştı : "İnsan, aynı zamanda iki ihtirasa birden sahib olamaz!" (Malbranche)a göre ihtirasa kapılan ferd, içindeki şeytanın tam manâsiyle esiridir; ihtirasa tutulan ferd hayatta bir kukladır.

İhtiraslı insanda tamam, kâmil bir muhakeme kalmaz. Kendini, ef'alini idare edemez. Bu nevi'den ihtiras-

lara tutulmuş ferd, çok geçmeden hayattan alacağı zevki, saadeti kaybeder. Kötümser bir insan olur.

(Borirdoloue) İse "Allah insanı tecziye etmek istediği zaman, ona dünyada verdiği en büyük ceza kendisini hırs ve ihtirasları ile başbaşa bırakmaktır" diyor.

İhtirasları ekseriya müellifler esaslı ihtiraslar, daimî ihtiraslar, geçici, ferd'î ihtiraslar diye kısımlara ayırırlar. Fakat ihtirasların adedini, sayısını söylemek cidden güçtür. Meyelânların adedi kadar çok sayıda ihtiraslarımız vardır diyebiliriz. Temayüllerimizi şahsî, sosyal, yücel, temayüller diye kısımlara bölmüştük, ihtirasları da bu yoldan bir taksime tâbi, tutabiliriz. Meselâ gıdalanma ihtiyacı, meyelânı aşırı bir şekilde oburluğa, mülkiyet meyelânı hasisliğe, amour propre: izzet-i nefis, gurura, (émulation : gıbta) (Hırs, hased, ambition) şekline girebilir.

Kendi kendimizi ve çeşitli melekelerimizi tanımaktan ibaret olan izzet-i nefis, onur'u medenî âlemde biz en büyük bir kıymet olarak tanıyoruz. Vanite : gurur mânasız ve lüzumsuz bir "egoisime : bencilik" aşırı bir hale giren izzet-i nefstir. Gıpta hemcinsleri arasında geri kalmamak mümkün olursa onu geçmek temayülüdür. Cemiyet hayatında gıpta güzel, terakki sağlıyan bir temayüldür. Fakat gıpta aşırı bir dereceye yükselirse hased, hırs halini alır : Bu ihtiras ya kendini göstermek, meşhur olmak yahut diğerlerini idare etmek şeklinde kendini gösterir. Başkalarına hükmetmek ihtirası istibdadı, mevki' iktidar hırsını, enterika ruhunu doğurur. İnsanların çalışma mahsulü olan eşyaya karşı sevgileri vardır. Mülkiyet tabiî bir histir. Fakat para toplama, servet edinme aşırı bir şekil alırsa "Hasislik : Avarice" halini alır. Edebiyat tarihinde birçok yazarların bu nevi'den muhterislerle nekadar alay ettikleri herkesin bildiği bir şeydir. Bu fena itiyatlar, ihtiraslar bazı insanlarda öylesine yerleşir ki onları söküp atmak, yerine başka bir itiyadı, temayülü, nihayet ihtira-

sı ikame etmek pek müşkül bir iş halini alır. Fena itiyatlara, ihtiraslara alışmış ferdler zamanla bu marazî temayüllerini tabiî görmeğe ve onun mâzeret sebeplerini de bulmaya başlarlar. Dikkat ile teemmülün ihtirasa karşı koruyucu ilâçlar olduğu hemen umum mütefekkirler tarafından ileri sürülmüştür. Fakat şunu da belirtelim ki insanlar arasında en ziyade ihtirasa tutulan ferdler dalgın, nemelazımcı insanlardan fazla muhakemeli, dikkatli ferdlerdir.

Bir insanın herhangi bir ihtirastan nasıl, nekadar zamanda kurtulacağı kat'iyetle söylenemez. Ruh hastalıkları vücut hastalıklarından daha fazla karma karışık çeşitli sebepler, illetlerin mahsulüdür. İhtirasın müzmin : chronique olup olmadığını da tayin etmek lâzımdır. (leibnitz) İhtiraslardan, fena ihtiyatlardan tedriricî olarak kurtulmayı tavsiye eder. İnsan, faaliyetine ve kalbî arzularına başka istikamet vermesini bilmelidir. (Pascal) ise ihtirasın yerine diğer bir ihtirası ikame tavsiyesinde bulunur.

Yazımızın başında eski filozofların (passion)u bizim bugünkü telâkkimiz gebi menfi bir mânada kullanmadıklarını söylemiştik. İhtiras öyle bir tepedir ki hem iyi bir yola, hem de fena bir uçuruma yönelebilir. Hakikaten bazı ahlâkçılar ihtirası medih ede ede göklere çıkarmışlardır. Onların iddialarına göre ihtirassız bir insan ölmüş bir adam demektir.

Temayülleri incelersek şahsî temayüllerin ferdin bedenî ve manevî gelişmesini, ictimaî temayüllerin ise ferdin gelişmesiyle beraber çevrenin tekâmülünü gözlediğini, amaç edindiğini kolaylıkla farkederiz. Üçüncü nevi' temayülleri ise yücel temayülleridir. : "Arpirations supérieures" bu yücel özlemler ferdin veyahut içtimaî çevrenin özel şartlarına tabi' olan temayüllerin üstündeki hakikat, güzellik, hayır, inanç idealleridir. Bu hususta da şedit meyelânlar olabilir. Hakikaten aşk âlemi, güzelliğe şiddetle

meyil sanatkârı, bir inanca sadakat din velilerini meydana getirir. Bugünün telâkkisine göre bu idealler insanın huzurunu, saadetini temin eden idealler olduğu için bunlara menfi birer temayül diyemeyiz. Fakat medeniyeti, gelişen âlemimizi bir atom bombası ile tahrip etmiye çalışan âlimin didinmesine ne diyeceğiz?... Şiddetli hareketler her zaman filozoflar, hakîmler tarafından hoş görülmemiştir. Meselâ hiddet ahlâk bakımından fena görülen bir huydur. Fakat zamanında hiddet bir cemiyeti, bir topluluğa doğru yola sevkedebilir. Haklı bir hiddet zehire karşı panzehir, ilâç vazifesini görebilir. Zenginler, hükûmet adamları etrafında riyakâr bir halka teşkil eden insanlar arasında bazan gurur bile lüzumlu bir vasıf hâlini alabilir. (Musset) eserlerinin birisinde meşru' gururu ahlâkî bir vasıf olarak göstermektedir. Hür bâniler her zaman ihtiraslarla mücadeleyi, bunlardan nefsimizi kurtarmayı tavsiye etmişlerdir. İhtiraslara karşı gelmek, bir akıl ve hikmet işidir. Genç nesli fena arkadaşlardan kurtarmak, onların yanında iyi konuşmalar yaparak yıkıcı muzır yayınlardan korumak, hulâsa onları ahlâkî bir formasiyona tabi' tutmak en doğru yoldur. Eğer gençlik böyle bir formasyona tabi' olursa büyüdüğü zaman ictimaî çevresinde rastlıyacağı fena nümuneleri taklid etmez; ihtiraslara karşı gelme imkânını kendinde bulur. Gençliğe sevgi göstermek suretiyle, derinliklerindeki esrarı keşfedebiliriz.

İradenin kudretine inanan iradeciler ferdin kendisini, muhakeme, teemmül yolu ile, âlî meyelânları itiyad edinerek yüksek mefkûrelere bağlanarak islah edebileceğini inanırlar. Hür Bâniler de aynı kanaattedirler. Kâinatın ulu sânii, hâliki hür insanı herhangi bir ihtirasın kuklası olmadan muhafaza etisin... Zira ihtiras, manevî hayatımızda iyi ve fena temayüllerimiz içinde bir intihap yapma hürriyetini ortadan kaldırır.

Masonik Düşünceler

★ Neşet SİRMAN ★

Hepimiz masonik düşüncelere sahibiz. Ben de ötedenberi zihnimde gezen bu gibi düşüncelerden bazılarını takdirinize arz edeceğim. Dikkat buyurulursa mevzuuma Masonik Fikirler demedim. Kanaatımca fikir kelimesi daha mühim bir ifade ihtiva eder. Fransızca "Pensée" mukabili kullanılır; halbuki ben, Fransızca "Reflexion" kelimesinin tazammun ettiği Düşüncelerimi siz kardeşlerimle paylaşmak istiyorum. Tekrar edeyim : Bu konuşma bir çalışma ve hazırlık mahsulünden ziyade kısa bir zamanda biraz şekle sokularak ve bilhassa müsamahanıza sığınarak izahına çalışılan birkaç görüştür.

Akl-ü hikmet ve Hakikat :

Birinci derece mesaide Üstad-ı Muhterem celseyi açarken "Akl-ü hikmet hareketlerimizin rehberi olsun" der. Masonik binanın Kuvvet ve Güzellikle beraber ilk üç temelinden birincisi olan Akl-ü hikmet remzen ve teşbihen söylemek icab ederse mühendislik vazifesini ifa ile mükelleftir. O, proje ve plânı yapar. Düşünce ve karar ona aittir. Hareketten önce, filiyattan evvel o tasavvur eder. Masonluğun ilk şartı budur; yani düşünme san'atına sahip olmaktır. Düşünmek muhakkak surette çok şey bilmek değildir. Serbest fikirli, hür olan kimse düşünebilir. **Oswald Wirth** üstadımız akl-ü hikmet sahibi olmakla düşünebilen insan olmağı bir sayar, ve hemen ilâve ederek der ki : "Düşünmemek, tahakküme, idare edilmeğe ve ekseriya değirmen beygiri gibi kullanılmağa razı olmaktır. İnsan tefekkür kabiliyetiyle tefrik edilir ve hür-

riyetini kazanır. Düşünen her zaman müstesna bir varlık olur."

Kanaatımca düşünmek hakikatı aramak için elzem. dir Biz masonların vazifelerimizden bir tanesi de hakikatı aramaktır. Burada istitraten tekriş anımda bana tevcih edilen bir suali hatırlamaktayım : "Hakikat nedir, tarif edebilirmisiniz?" Doğrusu cevabı güç bir sualdi bu. İzah edeceğim... Masonluğun, hakikatın yegâne maliki olluğu iddiasında bulunmadığı muhakkaktır. Bilcümle dinlerin hilâfına olarak masonik terdisat hiç bir surette dogma ve axiom ihtiva etmez. Her mason şahsî düşüncelerine göre hakikat binasını inşa etmek zorundadır. Bu görevde masonik sembollerden faydalanır. Sembol denilen anahtarları kendi anlayış ve kabiliyetine göre hakikat kapılarını açmakta kullanır. Yalnız ayni şerait tahtında ve her yerde hakikatin bir ve tek olduğu kanaatımı izhar etmeme müsaade buyurmanızı rica ederim. Aynı şerait altında dedim. Mes'ele, içinde bulunduğumuz şeraiti tayin edebilmektir; müşkilât buradadır. İçinde bulunduğumuz şerait her zaman değiştiğine göre, hakikatın tecellisinde terakkiperver, "progressite" olan Masonluk büyük yardımcılık vazifesini görür. "Immuable" lâyemut hakikatlar masonlukta yoktur sanırım. Zaten bu yüzdendir ki masonluk ismen ikrar edilsin veya edilmesin her cemiyette görevini görür. Masonların nurlandıkları ışık aynı olduğu için, içinde bulunulan şartları tayinde her mason ferden yegân yegân da olsa birleşebilirler ve aynı hakikata vâsıl olabilirler. Bununla beraber alabildiğimiz nura, görebilme imkânımıza nispetle vâsıl olduğumuz hakikatlerde muvaffakiyetimiz değişik olur. Gaye, aynı olmasıdır. Burada İtalyan yazarı **Giovanni Guareschi**'nin bir teşbihini hatırlatmak yerinde olur. Bakın **Guareschi** ne diyor : "Zifîri karanlık büyük bir salona girdiğiniz zaman o salonda bir şey göremezsiniz, ve binnetice orada hiç bir şey bulunmadığı kanaatına varabilirsiniz. O mahalde sâbit bir yer-

de yanmakta olan bir tek mum olsa, o tek mumun aydınlatabileceği çerçeve dahilindeki eşyayı görebilirsiniz ve biraz daha uzakta bulunan eşyayı ancak fark edebilirsiniz ve ziyanın hüzmeleri tesirini kaybettikçe yine daha uzakta olabilen veya olmayanları göremezsiniz, farkedemezsiniz ve yokluk zehabına tekrar kapılırsınız." Bizlerin de ışığımız aynı olmakla beraber görebilmemiz o ışıktan istifade derecemize, düşünme kabiliyetimize göre değişik olabilir; Aynı nuru alabildiğimiz şekilde aynı hakikatlerde birleşebiliriz.

Biraz evvel aynı şerait altında ve her yerde hakikatın bir ve tek olduğu kanaatımı izhar ettim. Burada bir suâl varid oluyor : Cânilerden, haydud ve gangsterlerden müteşekkil bir topluluk içinde mer'i şartlar aynıdır. Bu itibarla orada verilecek hakikat hükmü hakikat mıdır?

Evet, hakikattır, hakikatın ta kendisidir. Fakat câni ve gangster hakikatıdır. Bu öyle bir hakikattır ki ölmeğe ve mahv olmağa mahkûm bir hakikattır. Böyle bir cemiyet yaşayamaz; çünkü temeli olmayan bir cemiyettir, çünkü ahlâk kaidesine istinat etmeyen bir cemiyettir. **Armand Bédarride** "Franmasonun ahlâkı" isimli kitabında "Ahlâkiyat, insan cemiyetlerinin tanındıklarından beri her yerde mevcut, hayır ve şerrin, insanca tarz-ı hareketin tercih edilmiş bir kaidesinin esası, mefhumu demektir. Bundan dolayıdır ki Ahlâk, fertlerin tekâmülünün ve insanî cemiyetin bakasının ayrılmayan şartıdır." diyor. o halde, ahlâk kaidesine dayanmayan, ölmeğe, mahvolmağa namzed böyle bir hakikata, meselâ gangster hakikatına verilecek kıymet hükmü bedihîdir. Demek oluyor ki Masonlar ahlâk kaidesine istinad ederek akl-ü hikmetin yardımıyla hakikatı aramak ve bil'ahara izah edeceğim gibi haraketleriyle bu yolun yolcusu olduklarını göstermek ve, sulh ve saadetin teessüsüne hizmet etmek durumundadırlar. Bu itibarla da yapıcıdırlar, "Construc-

teur"dürler. On sekizinci asırda yaşayan meşhur alman muharrir ve münekkidi **Gotthold Ephraim LESSING** "Masonluk keyfî ve lüzumsuz bir şey değildir. beşer tab'ının zarureti olduğu gibi içtimaî bir zarurettir" diyor. Belki de bu görüşe iştirâkle Masonluk dünyada öteden beri ve her zaman mevcuttur diyenler vardır. Tabiî bu görüş geniş mânada masonluğu anlayanların görüşüdür. Yoksa bu günki ritleri ile dar anlamlı organik ve teşkilâtlı masonluktan bahsedilmiyor.

Şeniyet = Réalité :

Konuşmamın başlangıcındanberi, buraya kadar söylediklerim, daha ziyade (Mücerret = abstrait) bir mahiyet arzetmektedir. Akl-ü hikmet yalnız akl-ü hikmet olarak kalırsa, ahlâk kaidesine ister dayansın ister dayanmasın, hakikat olsun veya olmasın ve hatta ne isterse olsun, yukarıda izahına çalışılan diğer hususlarla beraber bir takım zihin oyunlarından, mücerret âlemde seyahatlardan başka hiç bir keyfiyet taşımazlar. Demek istiyorum ki yalnız hakikatı bulmak ve bilmek kâfi gelmez. (Hakikat = vérité) nin bir devamı olmalıdır. (Şeniyet = réalité) hakikata uymalıdır. Mücerret fikri müşahhas ef'al takib etmelidir. Aksi takdirde, dağın tepesinde bir manastırda hakikatı arayan ve haricî âlemle hiç alâkası olmayan bir keşişle biz masonların ne farkımız olur. Eski münzevi hakîmlerin fikirleri ne kadar doğru olursa olsun, "gizli bilgi" ye (enseignement caché = Esotérisme)e ne kadar vâkıf olurlarsa olsunlar, bizim nazarımızda tek sütunlu bir mason mâbedinin remzettiği halden ileri gidememişlerdir. Yalnız conception'da, fikirde kalmışlardır. Biz yalnız fikir değil, fikirle güzel sözler ve nutuklarla beraber güzel haraketlerin âmili olmak ve masonluğun da bunların mahsulü olmasını istiyoruz. Bize hakikati bilmek ne kadar lâzımsa onu tatbik etmek te o kadar lâzımdır. Şeniyeti bul-

duğumuz hakikata uydurduğumuz zaman içtimaî vazifemizi, hatta içtimaî olduğu kadar hayatî vazifemizi ifa etmiş sayılırız. İnsanî hayat içtimaî tesanüt ve iş bölümü ile devam eder. Bu iki mefhumun değişebilen icapları bakımından Masonluk yaşayan, yürüyen, terakki eden sosyal bir ihtiyaçtır. Masonluk ismi altında olsun veya olmasın, ahlâk kaidesine dayanılarak akl-ü hikmetle bulunan hakikatler fiille içtimaî tesanüde göre tatbik edilirse yapılan iş masonluktur.

Mesaiye başlarken ikinci nâzır der ki : "Yalnız bizim için değil **bütün insanlar** için sulh ve saadet mekarrı olacak bir mefkûre mabedi inşası sebeblerini hazırlamak maksadiyle toplanıyoruz." Görülüyor ki biz içtimaî tesanüdün icabını yerine getirmekle mükellefiz. Eski münzevî, "égoiste" mistikleri taklide kalkamayız. Cemiyetten çekilemeyiz, ona karşı lâkayd olamayız. Bizim mâbedimizde iki sütun vardır. Birisi hakikat ise diğeri şeniyettir; birisi akl-ü hikmetse diğeri harekettir, kuvvettir; birisi baba ise, diğeri annedir.

Bir noktaya daha işaret etmek istiyorum : Yalnız şeniyet, iyi de fena da olabilir. Yalnız kuvvet iyiye de fenaya da kullanılabilir. Fenaya kullanıldığı zaman tehlikeli olabileceği kanaatindeyim. Şuursuz hareketler tarih boyunca insanlığı felâketlere sürüklemiştir. Bu itibarla hakikatsız şeniyetin nasıl olursa olsun bizim için kıymeti yoktur, tehlikesi vardır. Deminki halin aksine yine tek sütunlu bir mason mabedinin remz ettiği vaziyet karşısında kalmış oluruz.

Muhakkak surette idrâk, ve idrâkten sonra hareket lâzımdır. Yaptığımızı bilerek yapmalıyız. Başka bir tâbirle bize iki sütun arasında olmak düşer. İdrâke, akl-ü hikmlte göre hareketten insanlık, masonluk doğar. Yoksa ne yalnız bir sütun ne yalnız öbür sütun ve remz ettikleri hususlar masonluk değildir. Yalnız bir sütun hermite

denilen keşişlik, egoiste hakîmlik, veya güzel sözler ve nutuklar külliyatı olur. Yalnız diğer sütun da iyi veya kötü, birbirini tutmayan haraketler mecmuası olur. Bizler iki sütun mahsulü masonluğa inanıyoruz. Ufkî ve şakûli iki sütun muhassalası gönye gibi sıhhatli ve doğru olmak istiyoruz.

Aşk

(İlim ve Tesavvuf yönünden Aşk - Masonluk gözü ile Aşk)

— Bir Konferanstan hülasa edilmiştir. —

★ **Kemâl Şakir ALANBAY** ★

Kısa bir musahebede Aşk'ın Fizyolojik, Psikolojik izahını yapmak mümkün değildir. Hayatın en mühim şartı, insanın kendisine gaye tayin ettiği gayei kemâle karşı beslediği aşktır.

Aşk basit olarak ayrı, ayrı şahıslar arasında bir (vücut vahdeti) dir ki; her türlü tahlile mukavemet eder. Bir aşk şekli vardır ki; bunda ferd ancak kendi nefsini mülâhaza eder. Ve yalnız kendi lezzetini göz önünde tutar. Bu aşk bir (sevki tabii) nin şuurundan başka bir şey değildir. Aşkın başka bir şekli de fedâkarlık aşkıdır ki; bu aşk sayesinde insan kendisi için değil, başkaları için ve başkalarının içinde yaşamak ister. Victor Hugo "Sersem zannediyorsun ki sen ben değilsin" dediği zaman bu aşkı hissediyordu.

Aşk iki vücudu bir vücut yapar. Fazla olarak her ikisinde de kendi şahsiyetlerini artırır ve onu bütün kuvvet ve kudretile fiil sahasına isal eder. Aşk bir menfaatler şirketi gibi haricî bir rabıta olduğu gibi bir şahsiyetin diğer şahsiyet tarafından mas ve bel edilmesi de değildir. Bir vücudun diğer vücuda iştiraki ve bir müşterek vücut yaratarak bu cem'iyeti teşkil eden ferdlerin varlıklarını son kemâl haddine ulaştırmaktır. Bu suretle mükemmel ve gayei kemâl olan bir vücuda karşı, bir gayeye karşı, bir hakikata, bir fikre, bir imana karşı ve en son olarak Sâni-i âzam-ı kâinata karşı insanın hissettiği aşk; o gayei

kemâl ile bir ittihad hissi demektir. Onun varlığına, mükemmeliyetine daha samimî bir surette iştirâk arzusudur; bizi kendisine cezb etmesi itibarile o mükemmeliyetin kendisinden ibarettir. Fedakârlık aşkı yahut kendi kendisini gayei kemâle vermek hissi içimize inen ve bizi yükseklere doğru çeken lahutî bir kudrettir. Şu cihet muhakkaktır ki; hissî hayatın tekâmülü, ırkın, cemiyetin tekâmülüne bağlıdır. Aşk, ferdi bir tekâmülcülük ile değil umumî bir tekâmülcülük ile izah olunabilir.

Hepimizce bilinen bir hakikat vardır ki, o da Psikoloji noktaî nazarından izah edilemiyen sevgi (Ana aşkı) dır. Bu hissin temeli evlâdına ihtimam göstermek için mevcut olan sevki tabiiye müstenit bir ihtiyaçtır. Ana aşkının iktisap ettiği şekillerden hiç birisi altında bir «niçin» yoktur. Bu katı toprak üzerinde ana aşkının kudreti hiç bir şeyle mukayese edilemez ve ölçülemez.

İşte insanlıkta, ana, baba, ondan sonra kardeş, dostluk sevgisi başlar. Sevgili genç kardeşlerim, nurlu yüzlerinizde okuyorum. Bize gençlik aşkından bahsediniz diyorsunuz. Evet kardeşlerim; aşk bir sevki tabiiden doğan ve nev'in bekasına hizmet eden kuvvetli, fizyolojik ve tabiî bir histir. Ferdin içinde bir şey kımıldar, onu kendi varlığının ötelerine doğru götürür. Yalnız aşk bidayette nefse muhabbetin uzanışından başka bir şey değildir. Bazan zevk aramasına, bazan daha ziyade kudret hissine yaklaşır. Bidayette ve esasta aşk nev'in bekasını temin içindir, kuvveti bundan ileri gelir. Gençlerde bu his onları hudutları haricine çıkarır, fikir ve muhayyileyi sarsar, mefkûre perestane temayüller uyandırır. Bu zaman ömrün en tehlikeli zamanıdır. Fakat bu kudret tam ve fikrî olarak inkişaf ederse birçik kişi için hayat kavgasına göğüs germeğe kadir bir kuvvetin ifadesi olur. Eğer sevgi bir şahsa, yalnız maddeye et ve kemiğe münhasır ise ve yalnız hodgâmane ise ıztırap ve felâket menbaı olur. Sevgi

daima fikrîleştirilmelidir. Zira fikirde bir muhabbet ayni zamanda bir iman vasfını iktisap eyler ki; içimiz kuvvetlenir, ısınır. Bu husus sevgi hissi (Aile için, millet için ve insanlık için) olursa yani şahsa sevgi ile beraber, daha vasi, daha mühim bir hey'eti mecmuaya taalluk ederse daha ziyade ulvileşir ve fikrîleşir.

Şu ciheti arz edeyim ki; aşkın yükselmesi için sureti umumiyede bilginin inkişafı şarttır. İnsan kendi kalbinin başkalarile beraber çarptığını hissedebilmek için kendiliğinden tecrübeler yapmış, hazzın, elemin ne olduğunu, onları neler doğurduğunu yine kendiliğinden bilmiş olmak lâzımdır. Bir de san'at fikrinden âri aşkı tahlil edelim. Ferd artık kendi şahsiyetini varlığın merkezi kabul etmez. O kendisini bütün bir çokluk içinde bir vahdet gibi his eder, kendi isteklerini fiil ve hareketinin meydana getirdiği zahmet veya zevke göre muhakeme etmez. O artık kendi şahsî sevgisinin değil, umumun sevgisinin adamıdır. Arada şunu hatırlarınıza getirmek isterim ki; Hakiki Masonik mefkûre ve ideal de budur. Mefkûresine gönül veren, bu ahdi benliğinde taşıyan her kardeşim bu nurlu - uzak bir istikbale ait olduğunu bilerek - yolda, bu ilim ve hakikat ufuklarında seyran etmelidir. Bakınız (Tagor) aşkı nasıl tabir ediyor. [Ey ilâhî hüsnü aşk! Ey sevgili günâh! gel yakıcı buselerinle bana ateşten kırmızı bir şarap sun! Erguvanlar visal ve zafer neşideleri terennüm etsin, alnımızı altın mineli ikliillerle süsler; ey müebbed sürür ve neşat!.. Büyük günahkâr!.. Gel sıcak ve muhteris göksümüzü günahların şehvetli ve siyah çamurlarile sıva;.. Ey güzel ateşin ruhu!.. Ben senin cemaline müştakim. Seni ne kadar yakından tanımak isterim. Bana senin kollarına günah ve isyanın aç bir vahşetle esneyen uçurumuna atılmak için bükülmez kuvvetinden bir parçcık ihsan et. Kâinatta ne kadar öldürücü şeyler varsa hepsine Hüsnünün füsununu koy; haydı güzel kadın!.. oklarını kollarımın tam ortasına atmağa bak!..]

Diğer bir Şair de şu güzel sözleri söylüyor;

[Ah benim çılgın kalbim!.. Ben kadını bizi okşayarak öldürdükleri için sevdim. Muhayyelemde birçok kadın hayali var; hepsi de bîvefa, solmuş birer çiçek gibi renksiz ve kokusuz. Kalbimde biriken zehirleri hep onların dudaklarından aldım. Ey bedbaht ve mazlûm erkekler!.. Severken ölmeğe başlarız. Bu ıztıraba tapışımızda öldürdüğü içindir. Zavallı kadınlar!.. benim Günahsız Mabudelerim; sizden hem nefret ediyorum. Hem de acıyorum. Hayalinimin muhteşem birer yalanı olan kadınlar, Ruhumuzu igfal etmekle iktifa etmezler, bir korkulu ruya gibi asabımızda gezen ateşleri var. Ey kadın konuşma, sus, seni dinlemek istemiyorum. Gözlerinden de, sükûtundan da, sesinden de korkuyorum].

Ben de genç iken karaladığım naçiz yazılarımda şöyle demiştim :

[Aşkın ilâhî şarabını yudum, yudum içerek toprağa kapandım. Alnım gayei kemale değdi. Senin vücudun bir mabeddir. Hummalı başımı dizlerine koydum. Gökyüzüne dokunmuş gibi ruhumda sonsuz bir vecd ve heyecan var. Ey sahibi bulunmayan umman! Ey ebedî kasırga! Ey aşk! Ey güzel kadın sensiz bütün bir hayat sonsuz bir gece, bir ölüm, bir ademdir.]

İşte aziz kardeşlerim, haricî hayatın bu sevgisi, ihtiras halini alınca aşk duygusu derecelenir. Bu his ya yalnız şehvetin verdiği bir feverandır ki bu hâl sevginin ancak behimî bir tezahürüdür; Yahut da sevgi fikrîleşir; bu duyguya öz sevgi diye biliriz. Seven insan yalnız et ve kemiğe bağlanmaz. Sevginin mevcudiyetinde, sevenin sonsuz, hesapsız ve müsrif bir fedakârlığı vardır. Artık seven insanın bütün hayatı tam bir itaat ve vecd halindedir. Seven insanda ancak yüksek bir gurur ve teslimiyet vardır. Bu sevgi korkak, ürkek bir veriş değildir.

Sevgi bir az daha mânevîleşirse huşu başlar.. Sevgisine âdeta ibadet başlamıştır. Çılgın, ölçüsüz ve hudutsuz bir veriş bütün benliğini kaplamıştır. Bu derecede sevenlerin seviyeleri kuvvetli olanlar, kudretlerinin birdenbire arttığını görürler. Artık çok kuvvet, onların tabiî ve öz unsurudur. Seciyeleri zaif olanlar ise miskinleşirler ve ezilirler. Çünkü bir insan aşka layık olmayan diğer bir insana kendisini kapdırışını büyük bir zîllet tevlit eder. Eğer mütekabil ise aşkın alevî iki insanı yakınca tek vücut olurlar. Fizyolojik aşkın bu mertebesi bile insanı huzur ve saadete götürür. Bu dereceye kadar sevenler, bu taşkın mertebeye vardımı, onları mantık ve iz'anla muhakeme etmek ve tenkid etmek çok yanlış bir hüküm olur. Bu gibi ruhî haletler muhakeme ölçüleri dışında belirmeleridir. Hastalıkları olduğu gibi bu gibi, bir derece ihtirasları da, ne itham edebiliriz. Ne mazur gösterebiliriz. Son haddine varan bu çeşit ihtiraslar üzerlerine çullandıkları insanın iradesine tabiî değildirler. Bu ihtiraslar tezahürleri ve neticelerile insan şuurunun adeta dışında, üstünde, onun mes'uliyet aleminin öte yanında gelişirler. İhtiraslarının bu derece esiri olan bir kimseyi ahlak bakımından mahkûm etmek, tıpkı fırtınadan hesap sormak veya bir yanardağı muhakeme etmek kadar saçma olur. O artık arzu ve iradesine tabi değildir. O artık kör bir kuvvetin peşindedir. Felâket ve cürüm ve iztırap yolunda gözleri kapalı, kulakları tıkalı tıpkı bir (Somnambül) gibi yürüyecektir. Artık kanındaki alev sönünceye kadar bu yolda, bu duygunun esareti altında delicesine koşacaktır. Bu alev söndükten sonra tamamen kül olmuş, harap olmuş bir halde uyanabilir. Aziz kardeşlerim; kim bu ateşten geçerse bütün hayatını yakmış olur. Böyle bir hissi patlayışı mevcut hisleri toptan harcar. Çok şükür ki, gençliğin bu hissi infilâkî; bu ihtiras nöbeti, ya vuslatın cehennemi ile devâsını bulur, yahut zaman denilen rüzgârın, boranın hafiflemesile alevi azalabilir ve küllenir. Bu duygu cahil adamın hayatında intiharlar, cinayetlerle

tezahür eder. Münevverlerde ise maziye ait hisler hep böyle geçici olur ve sükûn bulur. Çünkü büyük san'atlar gibi sevme san'atı da bilmek, öğretilmek ve tecrübe olunmak ister. İlk aşklar birer tecrübe, birer basamak aşklarıdır. Tıpkı hayat gibi aşkın da hamlık, acemilik ve üstatlık dereceleri vardır. Evvelâ sezilir. Tanılılır, bu gençliğin yarım aşkıdır Kör bir duygudur. Fakat yaş ilerledikçe bu his kemalleşir.

Sevginin tatlı bir tarafı da Aile sevgisidir. Çocuğu olan sevgidir. Bu garazsız, ivazsız bir sevgidir. Bu sevginin de esası kendi varlığının bir cüz'ü bulunan ve uzanışı olan evlât sevgisinin tezahürüdür. Bunda yine benlik ve temellük vardır.

Bir de Vatan sevgisi vardır. Doğduğu, büyüdüğü, yaşadığı, sevdiği bir toprak parçasına olan daha yüksek, daha mânevî bir sevgidir. Bu sevgi mânalaşınca ulvîleşir. Fedakârlık ve kahramanlık duygularını ibda eder. Burada biraz duralım. İlim ve Psikoloji yönünden aşkın mahiyetine temas ettik. Bir de tasavvuf erbabınca gayei hilkat aşktır. Biz aşkı allahtan öğrendik; Allah'a (Ben gizli bir hazine idim. Aşk ettimki bilineyim). Buyurmuştur. Bu tasavvufî fikre göre insanın hilkatı aşka mazhar olmak içindir. Fakat aşk herkesin istidadına göre ayrı surette tecelli etmektedir. Kimisine güzel kadın ve erkekler, kimisine servet ve şöhret, kimisine göre ilim şeklinde tecelli eder; Asıl erbabına ise Hakkın Cemâli cihetinden tezahür etmektedir ki; bu da pek enderdir.

Yekdiğerini hakkile seven iki insan bunun esas ve mahiyetinden haberdar olmadığı ve kendisinde de varlık mevcut bulunduğu için bu mânevî muameleyi iki görür. Halbuki; Aşık, aynı maşuk, maşuk ise aynı aşıktır. Bunu idrâk edemiyenlerin incizabına (Aşkı mecâzî) denir ki, hakikatta kendilerinin bu işde dahlü tesirleri olmayıp aşklarının kendilerinden kendilerine, daha doğrusu Hakka ait olduğuna ihtimal veremezler.

Aşıklar korku ve utanmaktan da münezzehtirler. Onlar için iki cihanın, şadumanlığının ne ehemmiyeti vardır. Zira onların tek endişeleri mevhum vücutlarından geçmek hususundadır.

Aşk renksiz ve (Keyfiyet) sizdir. Ancak bir vücuda taâlluk ettikten sonra keyfiyet iktisap eder. Aşk geldimi kıyamet koptu demektir. Aşk geldimi Tövbe kapıları kapanır.

Kadın mazharı aşktır. Aşk insana istemeği unuttırmalıdır. Aşk ölümle tev'emdir. Aşk ihtirasları, zaafları, misyonları öldürür. Aşktan bile feragat eden insan hakiki aşıktır. Aşk bir irfan ışığıdırki, yolu yoluna düşenleri iyiyi, fenadan, batılı sahihten, yalanı ve çirkini doğrudan ve güzelden ayıracak ölçüleri verir. Aşk her şey'in zikrin, ibadetin de fevkindedir. İbadette de aşksız olursa bir işe yaramaz. Cemâli görerek aşkla yapılan ibadetle, Allahın emri diye yapılan ibadet arasında ne büyük fark vardır. Aşkın mahiyetinde ayrılık, ikilik yoktur. İki gönlün birleşmesi hakiki aşkı ve saadeti ibda eder. Hakiki aşka erişmek için herkes aşkına istidadi nisbetinde bir surete, bir insana bağlanır. Bu mecazî aşk, hakiki aşka köprü vazifesini yapar. Neticesi küllî aşktır. Zaten hakikatta aşk, aşık, maşuk diye ayrılıklar yoktur. Bu üç şey bir şeyi ifade eder. Makşuk aşkı n aynasıdır, aşk ise her ikisinin mecmuudur. Dünyevî ve fizik aşk inkâr edilemez ve küçümsenemez. Aşkımecazî de insana vücut verir. İstigraka sevk eder. Aşkımecazî yükseldikçe ruhileşir, içtimaileşir, ulvileşir, (mükemmel)leşir. Artık ikilik kalmaz. Aşk, maşuk, aşkın ummanına dolar ve bahtiyar olurlar.

Kadın ve erkek son nefeslerine kadar tek aşklarının seviyesini muhafaza etmektedir ki, nihayet iki bardak suyu, bir bardak su halinde varlık değerine dökmeli ve ebedileşmelidir. Hazreti Mevlâna :

[Pertevi aşk'est an maşuk ni

Haliki'est an güya mahluk ni]

yani (kadın mahluk değildir; sanki Haliktir.) diyerek yaratıcı kudreti temsil eden kadın olduğunu bildiriyor.

Hazreti Muhammet :

[Bana dünyanızdan kadınlar, güzel kokular sevdirildi. Nuru didem Salattır] buyuruyorlar.

Her güzelin hüsnü Allah'ın cemâlinden müsteardır. Erkek kadına muhabbet, aşkı Allah'ın cemâline vuslatı talepten ibarettir. Bu hususta mutasavviflerin aşkı tasvirleri vardır ki, bir kaçını kay edelim.

« Aşk öyle bir zehirdir ki; ondan balâter, hoşter bir şerbet yoktur. »

« Aşk öyle bir mezardır ki; ondan güzel sıhhat yoktur. »

« Aşk öyle bir günahtır ki; cehennem bile onun ateşini söndürmesin diye korkar. »

« Aşk öyle bir cennettir ki; zira güzellikleri görülmiyecek diye cennet bile titrer. »

« Aşk günah sayılıyor, halbuki; o bütün taatların fevkinde bir günahtır. »

« Bu varlığın evveli de aşktır. Sonrası da aşktır. »

« Aşk ezelî bir kudret, ebedî bir ibda'dır. »

« Kâlp gönül değildir. Kâlp herkeste, hayvanlarda da vardır. Lâkin gönül insana mahsustur. »

Hasılı tasavvuf yolunda aşkı mecazîden, aşkı - Muhammediye, aşkı ilâhiye varılır.

Aşk hiseden ve ıztırap çeken bütün mevcudatı ihata eder. Bu dereceye erişen bir insan için fikiri menfaatten

arı aşk artık bir hissi ahlâki olmuştur. İşte hakiki sevgi budur. Herkes çocuğunu, yakınlarını sever. «Yakınlarınız ve sevdikleriniz için çabalar ve onlara güzel sözler söylersiniz.» Bu kolay ve tabiî bir sevgidir. «Ben size derim ki; yakınlarınıza ve sevdiklerinize olan sevginiz; bizzat kendinize olan fena ve hodkâm bir sevginizdir.» «Bu sevgi dost ve kardeş dediğiniz insana sığınmak içindir, bir menfaat içindir, bu menfaatı siz bir fazilet olarak satarsınız.» Öyle ise en uzak olanı, bedbahtı, zulüm göreni ve bedbaht insanlığı sevmeği öğreniniz.» Hakiki sevgi de budur. Kardeşlerinizi seviyorsanız bu tabiî ve ahdî sevginizdir. Feragat ve fedakârlık aşkile bu mabede giren kardeşlerin, Üstadların; sizlere içinde dünyayı taşıyan ve istikbali kurtaracak olan menfaat duygusundan arî dostu, yaratıcı kudreti tavsiye ederim. «Aşkımız bir yıldızın ışığı gibi parlamalıdır.» Takdir edersiniz ki; yıldızın nuru çamura düşse kirlenmez, şarkınız, aşkınız olmalıdır. Çünkü şerefsiz bir aşk hayvanî bir böğürme, bir kusmadır. Yalnız et ve kemik sevgisi, bir madde, kara bir madde gibi önümüzü kaplar ve kapatır. İleriyi göremeyiz. Güneşi göremeyiz; yarasalar gibi ömrümüz geceler içinde kalır.

Evet, aşk bütün vus'atı ile, bütün kudretile dört şekilde tecelli eder. Birincisi, iki cins arasındaki fizyolojik sevgi ki nev'in bekası için tabiî bir birleşmedir; ikincisi Aile, üçüncüsü Vatan, dördüncüsü insaniyet sevgisidir. Bütün yüksek ve hayırkâr faaliyetin gizli zenberekleri olan Hayrı aramak umumî aşktan, insanlık ve kâinata bağlılıktan doğacak alemşumul hakikat budur. Bu kudret, fili, kavi bir fikirdir ki; bütün diğer kuvvetlerin kaynağıdır. Artık insanlık aşkında bir kudsiyet vardır. Kudsiyet ise, rahmu şefkat, kuvvet ve asaleti, fedakârlık, saffet, tevazu ve mahviyet, teslîniyet gibi ulvî ve ilâhî hasletlerin tezahürleridir.

İnsanlık aşkı bu fâni dünyada iyilik, güzellik, ahenk ve saadet yekûnunu artırır. Bu aşk hayran olunacak bir

bedia, mes'ut rüyaları aydınlatan bir nurdur. Eğer biz insanlar birbirimizi sevecek olursak Sâni-î âzam-ı kâinat bizim iç mabedimizde bulunacaktır. İlim, felsefe, tasavvuf, din ve iman aşkı bir vazife ve en büyük vazife telâkki eder; çünkü bu müesseseler insanlara birbirlerini sevmeği yâni vücudun, mânasının ve aşkın müşterek menba'ına çıkmayı emr eder. Herkes kardeş, candan kardeş olunca sevişmek pek tabiî'dir. Bus uretle zengin, derin, hür, güzel ve kabili idrâk bir hayat şekli zuhur eder, bu kudret sulh ve sükûna, itilafa, ahenge doğru akar. Masonluğun aşkı gayesi de budur. (Sâni-i âzam-ı kâinat) tan niyaz ederim ki bu hakikat ve asıl aşk ile hepimizi bahtiyar etsin.

Bir Hoşâmedi Nutku

★ Kadri ALTINTAŞ ★

İnsanlar düşünmeğe başladıkları günden itibaren kendi zamanlarının ölçüleriyle hep (kemâl) i aramışlardır. Bunu kâh muhitlerindeki yaşlı ve tecrübeli büyüklerinden; kâh bilgin ve derin ululârından ve meselâ eski Yunanistanda akademik üstad ve filozoflardan elde etmeğe çalışmışlardır. İslâmiyette de yetişmiş (Mürşid-i kâmil ve Ârif)ler; Kemâl taliplerine mesafe mefhumunu hiç düşündürmiyerek onlar nerede iseler el ve eteklerine sarılacakları ve bir daha ayrılmıyacakları (Ruh ve fikir kaynakları), tereddüt ve şüphelerini İrfan ışığı altında eritecekleri (Kemâl Güneş)leri olmuşlardır.

O günlerin vasıta kıtlığı ve seyyahat zorluğu içinde bu gibi kemâl aşıkları nezdinde, ta orta Asyadan kalkıp ta Bağdat, Şam, Mısır ve hatta mağribe gitmek, yine Endülüsten şarkın ilim merkezlerine ulaşmak komşu kapısı kadar yakın ve kolay görünmüştür.

Hepimizin bildiği gibi Mevlâna, asırlar boyunca eksilmeyen; bilâkis gittikçe artan büyüklüğünü ihraz edebilmek için ancak bir (Şemsi tebrizî)yi beklemiştir. Böylece insan oğlu daima ruhundaki karanlığı yırtacak bir Nur menbaı, daima yolunu aydınlatacak bir güneş aramıştır.

Şimdi şu küçük konuşmamla bu (Nur ve Ziya Mâbedi)nin göz kamaştıran aydınlığı altında can ve gönülden atılarak aramıza katılan yeni biraderlerimize şu andaki duygu ve düşünüşlerine kıyas-ı nefs yoliyle nâçizane tercüman olabileceğimi zan ediyorum.

1879

Vaktiyle ben de, zamanımızın her genci gibi, ilk ruh ve fikir susuzluğumu Edebiyat bahçelerinde gidermeğe çalışır, her daldan bir çiçek koklar, her çiçekten bir damla bal almağa uğraşırdım. Bu arada o gügnlerin Orijinal bir şâirinin adı dillerde, eserleri elden ele dolaşıyordu, bu şâir o senenin Nobel edebiyat mükafatını da alarak büsbütün şöhretini arttırmıştı : Hint şâir ve mütefekkiri (Rabin Dranat Tagore). Herkes gibi ben de bu zatın eserlerini okurken bir pasaj gözüme ilişti : (Her yeni doğan çocuk, Cenab-ı Hakkın İnsanlardan henüz ümidini kesmediğini isbat eder.)

Aradan otuz bukadar sene geçtiği halde ne zaman kendi kendime insanlığın kadrini düşünsem hâtırıma hep bu söz gelir. Ve beni derin derin düşündürürdü.

Bu sözde iki büyük hakikat mündemiçti; biri insanın ve insanlığın bunca asırlara rağmen hâlâ Hâlikin maksadından ne kadar uzakta ve karanlıkta kaldığını diğeri de (Büyük ve âdeta fevkalbeşer bir müsamaha ile) İnsan oğlundan henüz daha ümit kesilmemek lâzımgeldiğini ifade ediyordu. Birincisi maalesef elle tutulur bir realite; ikincisi ise irfandan nasibi olan herkesin şu kısa ömrüne sığdırmaya çalıştığı (düşünce ve duygu) âleminde tahakkukunu arzuladığı en aziz bir emel ve gaye işte bu gayeye varmak gayretidir ki bizi daima nerede bir (Kemâl) nerede onun müjdecisi olarak bir (Tan yeri) varsa oraya koşturmuş ve böylece şâir (Tagore)un lisan-ı hikmetinden bize vaad ve ifade olunan o büyük (İlâhî ümid)in tahakkukuna çalıştırmıştır.

İnsanlığın asırlarca eremediği, ulaşamadığı bu gaye nasıl tahakkuk edecek, o büyük gün ne zaman doğacak? Münevver insanlar olarak dâima sorduğumuz şey ve büyük meselemiz budur!

Bugün etrafımıza bakalım, zamanımızda artık bunu

bize vaade eden ne mürşid-i kâmiller var, ne de her hangi bir ârifler meclisi.

Bu, yalnız ve yalnız şu (Nur ve Ziya Mâbedi)nin çatısı altında, Muhterem Üstadlarımızın, Kalb ve fikirleri Masonik Kemâl ve irfan ışığı ile dolu Kâmil rehberlerimizin arasında bulacağımız feyz-i irfan sayesinde mümkün olabilirdi.

İşte ben yolumu, (Tagore)un o işaretiyle senelerce aradığım bu izlere yönelterek bu kapıya ve bu münevver çatının altına geldim. Yeni kardeşlerimin de aynı duygu ve düşünüş ile bu izi ve bu kapıyı aramış ve bulmuş olacaklarını yanılmadan söyliyebilirim.

Kendilerine aramıza hoş geldiniz der, hepimize müştâkı bulunduğumuz feyz ve nur yolunun açık olmasını temenni ederim.

Vazife Duygusu

★ Nafiz EKEMEN ★

Günümüz insanının mümeyyiz vasfı endişe ve huzursuzluktur.

İnsan zekâsı fezalara ulaşan, seyyarelere gitmek yolunda olan büyük icatlardan başlıyarak her günlük hayatımızın ihtiyaç ve zaruretlerinden olan ve her günlük hayıtımızı kuşatan "confort"a kadar bir çok teknik başarılar sağlamıştır. Bu teknik kudret, bu maddî varlık o kadar çok gelişmiş ve o kadar çok gelişmek isti'dadındadır ki, insan, insan olarak, ruh ve mâneviyat olarak, bunun altında ezilmektedir. İnsan, kendi eseri olan bu zalim maddenin esiri olmuş, mânevî varlıklarını kaybetmiştir. Çünkü eşyanın "dynamisme"i insanın ve ruhunun "dynamisme"inden daha sür'atli olmuştur. Madde ile fert, fert ile cemiyet aynı yütüyüz temposunu muhafaza edemedikleri için birbirinden ayrılmışlardır ve aradaki ahenksizlik ve müvanesizlik git gide artmakta ve mânevî varlıklar dâimî şekilde feda edilmektedir.

İşte bugünün problemi budur : ferdi ruh ve madde olarak muvazi ve denk bir kemâle ulaştırmak, cemiyeti de bütün kolları ahenkli bir şekilde gelişmiş bir medeniyet içinde yaşatmak.

Yoksa insan bugün olduğu gibi ruhunu ve insanî hassalarını unutarak yalnız madde, yalnız maddî varlık peşine koşarsa ve medeniyetle de hümanisma, san'at, ilim, teknik gibi çeşitli kollar arasında bir ahenk ve müvazenet kuramadan bugün olduğu gibi tek cepheli olarak yaşamakta devam ederse mânevî kıymetlerden tamamile

mahrum büsbütün maddeleşmiş bir cemiyete doğru gitmiş olacağız.

Böyle bir cemiyetin akibeti feci' olur.

Bu feci akibeti henüz önlemek zamanı geçmemiştir. Ve önleyici tedbir, ana kucağından başlayıp çocuklarımıza ilk mektep sıralarından itibaren çok ciddî bir tahsil ve terbiye vermemizdir. 20. ci asır cemiyetinde aile hayatı da zayıflamıştır. Bir taraftan, iktisadî refah ve diğer taraftan geçim zorlukları aşırı lüks ve imkânsızlıklara rağmen bu lükse iştiyakın doğurduğu çeşitli ahlâksızlıklar cemiyetin temeli olan aileyi de sarsmıştır. Ferdi kurtarmak için aileyi korumak, aileyi islâh etmek, aileye eskiden beri alıştığımız sevgi, tesanüt, fedakârlık hislerini yeniden sokmak, geliştirmek mecburiyetindeyiz.

Demek oluyor ki, bir taraftan ferdi, diğer taraftan aileyi yeni bir reforme'a tabi tutmak suretile cemiyeti yaşanır ve istikbalinden emin bir hale getirmek, mevcut ahenksizliği izale ile madde ve ruh muvazenesini kurmak ve bu suretle içinde bocalamakta olduğumuz huzursuzluğu ortadan kaldırarak hayatı yaşamağa değer bir hale sokmak, tek bir cümle ile mason ideallerini gerçekleştirmek zorundayız. İnsanlık mabedinin inşası sebeplerini aramak gayesile burada toplanan bizlere bu itibarla çok büyük vazifeler düşmektedir.

Ellerimizi vicdanlarımız üzerine koyalım, nefis muhasebesi yapalım : Bizler bu vazifelerimizi bihakkin yapıyor muyuz?

Gayet muntazam olarak mesaiye devam ediyoruz, bütün maddî borçlarımızı muntazaman ödüyoruz, güzel söz söyliyenler konferanslar veriyor, eli kalem tutan kardeşlerimiz makaleler yazıyor, kültür komisyonu, yardımlaşma komisyonu, şu komisyonu, bu komisyonu diye bir araya geliyoruz, çalışıyoruz, yoruluyoruz, Evet bütün bun-

ları yapıyoruz, amma, bizi bekliyen büyük vazife kalıyor. İnsanın, ailenin, cemiyetin bilhassa türk ferdinin, türk ailesinin, türk cemiyetinin kalkınması izlerinin masonik ideallerden nasibini, veriyor muyuz? Mason olduğumuzu iddia etmemize rağmen, şahsî kusurlardan, küçük hesaplardan, hatta kıskançlıklardan, hırslardan ve belki de kinlerden kendilerimizi sıyırmış bulunuyor muyuz? Kısır münakaşaların ve didişmelerin ötesine geçip velût işler başarıyor muyuz? Elle tutulur, gözle görülür işleri değil kendi küçük iç ve dış âlemimizi tatmin edecek bir harekette bulunuyor muyuz?

Gelin kardeşlerim, kusurlarımızı hep birlikte itiraf edelim, kusurlarımızı görelim ve hep birlikte îmanımızı tazeliyelim.

Sevgi ve vazife

— Bir nutuktan hulâsa —

★ **Necdet Ekrem OLCAY** ★

"Bilmek, muktedir olmaktır; Sevmek, yaratmaktır; Var olmak, hakikat ve güzelliği nur gibi yapmaktır." diyen (Pythagoros) bizim umdelerimizi ne güzel terennüm etmiştir.

Masonluk âlemi cemiyetin mümtaz şahsiyetlerini bir araya getirmek ve insanlığa faideli bir unsur olarak yetiştirmek gayesini güder.

Masonluk, hayat problemlerini, girenin kaabiliyet ve istidadına göre objektif olarak takviye etmeyi ve bunları bir bilgi haline koymayı vazife bilir.

Kültür tarihini öğreten bir sosyal fonksiyon olarak (BİLGİ)yi ele aldığımızda bizi hayra ulaştıran hikmet, ihtiras ve hazdan koruyan bir varlık olarak görmekteyiz.

(SEVGİ)yi biz, bir kuvvet olarak tanırız. Çünki o zihnî unsurların tebellürü ile ruhu şen kılar. Onun içindir ki sevgi, bütün dünyevî kıymetlerin en yüksek tahtında saltanat sürerken, iyilikle müttefik, faziletle de dosttur. O her fikrin nüvesinde, her hayatın ateşindedir. O kudretinin saltanatında mündemicdir. O bizi sardığı zaman insanlar arasında lâhutîleşen mahlûk, kendi kendinin değil, hakiki varlığın bir ışığı, bütün arzuların ve iradelerin bulutlaşan bir gölgesidir. Ruhları çağlamayan kalpler, bize ilham menbaı olamazlar. Güzellik libasını giyinen Masonluk aşkı, hikmeti ilim ve imanda görür.İlmi san'atla süslediğimiz zaman, ancak dinamik hareketlerin hayır ile ne-

ticeleneceğine inanıyoruz. İdealimiz ümidimizin imanıdır. Bu îmanın bütün hüviyeti yalnız düşüncelerimizin esasını teşkil etmeyip, kanaatler, iyilik ve güzellik mefhumu, örf ve âdetlerin ve insanın yaratıcı kuvvetine bina etmektedir.

Bütün evsafı ile tekemmül yolunda kemale vusûl arzusudur.

(KANUN)a gelince : o zekâ tarafından kabûl edilirse ruh onu masseder. Kanunun gerçekliği bir bilgi, hissedilişi bir san'at, sezilişi din, istimâli de ahlâktır.

Haricî görünüşte kanun telâkki edilen şey, ruhta lâhûtileşir. Onun içindir ki san'atla ilim, ikisi de ilâhi birer vediadır.

Masonluk yüce bir (SAN'AT))tır. San'at da "mutlak" da mevcuttur. Onu görülen âlemde gerçekleştirmek kalır. San'atın vasıtası olan güzellik, maddeye tahakküm eden ve onu kendi birliğine tâbi' tutan surettir. Her şahıs bir varlık olduğuna göre, güzel, ruhun bedende, zekânın ruhta, ilâhî kudretin zekâda in'ikâsıdır. Yâni yaşanan hayat ideal âlemin hayalidir. Âlem, bir san'at eseri, ilâhi bir şiirdir.

Tabiat kanunlarını sosyal bir temele bağlayan (AHLÂK)ı, bir kudret olarak görürken, arzulanan iyilik ve güzelliğin kâinattaki şekli, vicdan kuvvetinin iyide ve hakda tebellürünü bilgiyle müttefik olarak kabul ediyoruz. Tekâmülün ahengini, iradenin oluşundaki yaratıcılıkta görmekteyiz.

Hulâsa : insanlık idesi, ibtidada değil, yavaş yavaş taazzuv eden teşekkülünde ve daima gelecek olan olacaktadır. Aklın ahlâkî sahada gelişmesi, tabiat üzerindeki iyiliği vuzuhlandırarak şekil vermesindedir. Tabiat üzerindeki akıl kuvveti fazilettir. Bu kuvvetin üzerine tesir eden kanun ise vazifedir.

İşte bunun içindir ki mahfilimiz bilgi mefhumunu, bir yığın malûmat halinden çıkarıp, ilmin amelini hayata tatbik ederek kültürlü olmayı emel edinmiştir. BİLMEK, BULMAK, ve OLMAK gayemizdir. Sükûtta, ruh asaleti içinde, sözde değil, özdeyiz İyilerin halkasında hilkatı özlüyoruz, hırkada değiliz. İnsanlık idesi, hasretini çektiğimiz en büyük hedefimizdir. Örnek tipimizin tarifi bence şudur : Ruh, kendini bütün varlığıyla vefada, fikir ihtiyaçlarıyla hemhâl, kuvvet zarafetiyle örtülü bulduğu bütün haşmeti ile beliren bir kalb.

Bir Hayat Felsefesi

(New Age) den

★ Tercüme : ANS ★

İnsanın kaderi, hiçbirşeyin değiştiremiyeceği gizli kanunlarla idare ediliyor gibidir. Naçiz beşer varlığında beklenmiyenin rolü çoktur. Hayatta seçebildiğimiz şeyler çok azdır. Hatta ne memleketimizi, ne de ebeveynimizi biz seçmişizdir. Heryerde kader, tesadüf, talih veya talihsizliğe rastlıyoruz. Gene de ne ümit ettiğimiz kadar muvaffak oluruz, ne de korktuğumuz kadar başarısızlığa ugrarız. Başımıza gelenleri bir taraflı olarak gördüğümüzden, her hâdisede daima beklenmedik birşeyle karşılaşırız. Görünüşü ile bizi tatmin eden bir şeyin, aldatıcı bir tarafı olabilir. Bazan da bunun aksi varittir. Bu noktayı akılda tutmanın faydası vardır. Bu suretle büyük ümitler ve büyük hayal kırıklıklarından kendimizi saklamış oluruz.

Biliyoruz ki ıstırabı hayattan kovup atmak ancak hayal aleminde mümkündür. Beşikten mezara kadar ıstırap bizim ayrılmaz yoldaşımızdır. İnsanlar hâdiselerin perdesini kaldırarak ıstırabı mâzur gösterecek sebebler ararlar. Hepimiz, bir ıstırap anında, şikâyet ederek, isyan ederek "neden?" diye sormuşuzdur.

Tam manası ile yaşamağa çalışan biz masonlar, ıstırap karşımıza çıktığında nasıl davranacağımızı bilmek istiyorsak, onun mahiyetini ve sebeblerini anlamalıyız. Masonlar kadere isyan etmezler. Güçlük anları onlara yeni enerji, yeni kuvvet ve gayret verir.

Nevmidî ve teessür sözlerini sık sık işitiriz. Deriz ki uzun ve korkunç bir mücadeleden çıktık, deriz ki sıkıntılı

zamanlar geçiriyoruz; fakat acaba insanoğlu bundan başka türlüsünü görmüş müdür? Buffon diyor ki bütün milletlerin tarihlerine göz gezdirin, her birkaç senelik sulh ve sükûn devrine mukabil, yirmi asırlık yeis ve ıstırap göreceksiniz. Buna rağmen insanlar yaşadı, ilerledi, her sahada öyle ıslahat yaptı ki bugün alelade bir adam, eski zamanların büyük derebeylerinden daha iyi vaziyette, ihtiyaçları daha iyi tatmin edilmiş.

Şüphesiz hayatın gayesi saadettir. Sıhhat, ilim, iç huzuru, âile topluluğu istenen şeylerdir. Zira onlar saadet kaynaklarıdır! Saadet en mühim şeydir. Şüphesiz saadet izafîdir. Eğer saadetin dereceleri varsa, bütün normal insanlara iyi bir hayat sağlıyan şartlar da olmalıdır. Fakat mes'ut olmak için nasıl hareket etmeliyiz? İyi bir hayatın kaidelerini nerede bulabiliriz? Elimizde masonluğun şayanı takdir düsturları vardır. Onların yardımı ile kendimize bir yaşama sanatından ibaret olan bir felsefe yapabiliriz.

İnsan olarak en mühim vazifemiz, ve bizim için en büyük saadet kaynağı, etrafımızdakileri mes'ut etmektir. Hakikî saadet insanları mes'ut etmekle elde edilir.

Zevklerimiz arasında bir ahenk teminine çalışalım, fakat çok tahdit edici olmıyalım. İş ve faaliyet şüphesiz saadetimizi arttırır, fakat zamanımızın bir kısmını olsun "üstün hayat" peşinde koşmağa, kalbimizin sesini, mantığını dinlemeğe ayıralım. Terakkiyi takdir edelim. Nikbin olalım, ve eğer felâket gelirse, stoiklere yakışır bir sükûnetle kabul edelim.

Yâni eğer mes'ut olmak istiyorsak, kendi kendimizi ilim, idealler ve altrüizm (digergâmlık) yolu ile terbiye edelim. Bu, kendimizi yükseltmenin ve şahsiyetimizi değerlendirmenin en emin yoludur. Ve her terakki ve saadetin temelidir.

Masonluğun İnançları

(The New Age) den

Masonluk mahiyeti itibarı ile dinci olan, fakat âzalarına muayyen bir dinî görüşü veya inanışı empoze etmiyen, çok tanınan ve cemiyet içindeki tesirleri geniş olan yegâne dernektir. Hiçbir mezheple sıkı bir rabıta tesis etmemiştir, ve 1717 den beri de bu şekilde devam edeglmiştir. Masonluğun resmî dinle gevşek olan rabıtasını büsbütün koparıp bu hususta tam bir serbestîye geçişi enteresan bir bahistir.

1717 senesinden evvel "masonlara, her memlekette, o memleketin veya milletin dini ne ise o dinden olmayı emrediyordu." (New Charges'ın 1717 senesinden evvelki Old Charges'dan alınmış ilk paragrafı). Bu tarihten evvel Old Charges'da Avrupa masonlarına şöyle emrediliyordu: "Allah'a ve onun Mukaddes Kilisesine inan ve hata yapma, itizale düşme." Yâni mason bir katolik memleketinde çalıştığı zaman Old Charges'a göre katolik gibi ibadet etmeliydi.

Bu tavsiye mantıkî ve makuldu. Çalışabilmek için masonun inşaatın olduğu ve hizmetlerine ihtiyaç duyulan memleketlere gitmesi icap etmekteydi. Esasen kendisi de dindardı. Bu bakımdan beraber bulunduğu insanların dinî âdetlerine uyması hem daha az tehlikeli hem de daha hoşdu.

Fakat 17 nci asırda büyük değişiklikler oluyordu. Luther ve onun gibi düşünenler Roma Kilisesinden ayrılmışlardı. Bunlar yeni bir din anlayışı getirdiler, ve zamanla bu teoloji de muhtelif kollara ayrıldı. Her küçük muhitin kendine göre bir ibadet ve yaşayış şekli vardı.

1890

Bunlar hakikaten güç zamanlardı. Protestanlar Katoliklerden, Katolikler Protestanlardan nefret ediyorlardı. İşin tuhafı Protestanlar da kendi aralarında aynı şekilde ayrılmışlardı. Din adına, Katolikler Protestanlara, Protestanlar Katoliklere ve diğer Protestanlara zulm ediyorlardı. Ve bütün bunlara rağmen hepsi dindardılar. Allaha inanıyorlardı, ve onun nizamlarına itaat etmek istiyorlardı. Newton bu devre "beşer tarihinde tasavvur edilemiyecek bir mezhep kavgası ve toleranssızlık devri" diyor.

Herhalde Masonluk da dünyadaki ve bilhassa Avrupadaki kilise muhitlerini mahveden bu dinî ihtilaftan zarar görmüştü.

Açıkça görülüyor ki Katolik kilisesi bu sıralarda genişleme ve inşaat programını esas itibari ile tamamlamışdı. Masonların meharetlerini kilise uğrunda kullanmalarına pek fazla ihtiyaç kalmamıştı. Bu mâhir zenaatkârlar işsiz kalmışlardı. Mesleklerini gizlilik yolu ile korumağa lüzum kalmayınca masonlar mesleklerine yakınlıkları olan başkalarını da aralarına "kabul etmeğe" ve sonradan spekülatif masonluk şeklini alacak olan ahlâk ve hayat kaidelerinin öğretilmesini düşünmeğe başladılar. 1619 veya 1620 senelerinde cemiyetlerine inşaatçı, müteahhit gibi kimseleri "kabule" başladılar. Artık Operatif masonluğu muhafaza etmeğe lüzum kalmamıştı. Buna rağmen bu değişikliğe o derece kuvvetli bir muhalefet vardı ki Sir Christopher Wren gibi büyük bir inşaatçı bile Spekülatif masonluğa çok mukavemet etmişti.

İngilterede 1717 senesinde birkaç loca bir Büyük Loca tesis ederek bu kaosa bir nizam getirmeğe karar verdikleri zaman vaziyet buydu. Bu şekilde teşkilâtlandıktan sonra yapılan ilk mühim şey masonluğun biraz evvel anlatılan sebebler mülahazası ile Operatif şekilden Spekülatif şekle tahvili idi.

Fakat kanaatimize göre bu Büyük Loca tarafından

yapılan ve yukarıdaki değişiklikten de mühim olan şey bir masonun "hangi memlekette ise o memleketin veya milletin dinine uymasını" tenbih eden Old Charge'ın terkedilerek, Yeni Anayasanın tarihi olan 1723'den beri tekris edilen her masona yapılan umumî tenbihin kaim olması idi. O tarihte kabul edilen dinî tenbih bugün bile daha iyi bir şekle sokulamaz. Bunu kimin yazdığını bilmiyoruz, fakat Newton'un dediği gibi "bu vesikayı yazan adam, eğer ismi bilinseydi, insanlık tarihinde ebediyen hürmet ve minnetle anılmağa hak kazanırdı."

Kim olduğu bir yana, işte yazdıkları :

Bir mason tutumu itibariyle ahlâk kanununa inanmağa mecburdur; ve eğer bu mesleği doğru olarak anlamışsa, hiçbir zaman «libertin» bir ate, veya dinsiz bir fesih olamaz. Fakat her ne kadar eski zamanlarda masonlara hangi memlekette iseler, nasıl olursa olsun, o memleketin veya milletin dininden olmaları tenbih edilmiş ise de, şimdi onları bütün insanların inandığı bir dine davet etmenin, ve diğer hususlardaki kanaatlarında serbest bırakmanın daha faydalı olacağı düşünülmüştür; yâni hangi mezhepten olursa olsun, hangi kanaattan olursa olsun, iyi ve doğru, veya namuslu insan olmak; bu suretle masonluk daimî olarak birbirinden uzak kalmağa mahkûm insanlar arasında hakikî dostluk temin edecek bir vasıta, bir birleşme merkezi oluyor."

Yeni Anayasada şunları buluyoruz :

Bundan dolayı bir mason bilhassa vicdanının emirleri hilâfına hareket etmemek mecburiyetindedir. Bir insanın dini veya ibadet tarzı ne olursa olsun yer ve gökyüzünün Şanlı Mimarına inanır, ve ahlâkın mukaddes vazifelerini yerine getirirse, o hariç tutulamaz. Masonlar her türlü inanışta faziletli insanlarla sıkı ve hoş bir kardeşlik bağı ile bağlıdır; onlara insanların hatalarına şefkatle bakmak,

ve hal-ü tavrının saflığı ile inandığı dinin üstün mükemmelliğini izhar etmeğe çalışmak öğretilmiştir."

İşte masonluğun inançları, kabûl edilir edilmez masonluğun gaye ve hedeflerini genişleterek dünya çapında cazibe ve tesir temin eden, iki kısa paragrafda ifade edilmiş bulunuyor. Bunun sebebi masonluğun her mezhep ve tarikatı kendi prensiplerini münakaşa hususunda yalnız bırakıp vaktini "Kâinatın Ulu Mimarı"na ibadeti yaymağa ve dünyadaki bütün büyük dinlerde müşterek, ve hepsi tarafından öğretilen neviden "ahlâkın mukaddes vazifelerinin" yerine getirilmesini sağlamağa hasreder.

Mason Âleminden Haberler :

31 Ocak 1959 da Ankara'da toplanan Genel Kurul'da müddeti dolan İdare Hey'eti için yapılan seçimde Pek Muhterem Ahmet Salih Korur tekrar başkanlığa ve büyük üstadlığa intihab olunmuştur. Bu münasebetle Büyük Üstadın irad ettikleri nutku bu nüshamızın baş sahifesine koyuyoruz. Kendisine ve İdare Hey'etini teşkil eden diğer muhterem üyelere başarılar dileyerek tebriklerimizi sunarız.

GÖR

Bir karanlık hücreden geç mihver-i devranı gör
Sen Erenler bezmine gel vahdet-i ihvanı gör...

Nura gark ol zulmetin girdabı müşkildir hemen
Vahdet-i zincirde halka yekvücut insanı gör...

Akl-ü hikmetten nasib al rehberin olsun senin
Hırs-ı câhtan kurtul artık hükmeden fermanı gör...

Cümle dillerde tutuşmuş aşk-ı meş'aldir vefa
Maşrıkın nuriyle bir dem parlayan ekvanı gör...

Bir ışık yanmış sanırsın gözlere baksan bir an
Ruha nakşolunmuş feragat kökleşen iz'anı gör...

Gül gül açmış hep gönüller meclis-i rindanede
Bak ne halettir zarafet maksad-ı irfanı gör...

Yık gururu, köhne, viran fikri ver eshabına
Gel Erenler bezmine sen yükselen imanı gör...

Çok şükür nura kavuştun maksada erdin Kemal
Ömrün oldukça bu yerde sohbet-i yârânı gör...

Kemal KAPLANCALI

1894

Masonlar için on emir

(New Age) Dergisinden

1 — Kakul bir sebeb olmadıkça Locana gitmemezlik etmiyeceksin.

2 — Masonluk hakkında bildiklerini yabancıların, düşmanların ve sahtekârların önünde sermiyeceksin.

3 — Masonluğu ticarî ve siyasî gayeler uğruna vasıta olarak kullanmıyacaksın.

4 — Muhtaç kardeşlerinin haklı müracaatlarını reddetmiyeceksin.

5 — Masonluğun tazammun ettiği malî mükellefiyeti ihmâl etmiyeceksin.

6 — İyi insan olmadan iyi mason olamıyacağını unutmıyacaksın.

7 — Kendini masonik süslerle donatmıyacaksın.

8 — Hakikî masonluğun haricî olmayıp, derunî bir şey olduğunu unutmıyacaksın.

9 — Haksız olarak, lâyık olmadığın yüksek mevkilere geçmek için uğraşmıyacaksın.

10 — Masonluğa kendini kaptırıp karını ve âileni ihmal etmiyeceksin.

1895

EBEDİYETE İNTİKAL EDENLER :

Son üç ay içerisinde üyelerimizden :

Fahri ERTAMAN

Aziz AKSU

kardeşlerimiz aramızdan ayrılarak ebedî maşrıka intikal ettiler ve bizleri derin acılara uğrattılar.

Kendileri için tanrıdan rahmetler, aileleri efradına ve Büyük Türk masonluğuna baş sağlıkları dileriz.

Maçonnerie et Maçonnisme (x)

★ M. C. DURU ★

Nous nous trouvons, ces derniers temps, devant la question suivante : "est-ce là, la Franc-Maçonnerie?" "Sont-ce là, les gens que l'on appelle Franc-Maçons?" Cette question revient à bon ou à mauvais escient, posée par des personnes ou par des publications profanes et c'est à elle que je voudrais consacrer ma causerie d'aujourd'hui.

On sait, généralement, qu'il est erronné de tenter de se faire une idée sur la Franc-Maçonnerie, en la comparant à des associations profanes. La Franc-Maçonnerie ne ressemble à aucune association, à aucune institution profane et, en outre, il n'est pas possible d'en atteindre l'essence par une méthode d'analyse, quelle qu'elle soit.

La Franc-Maçonnerie est une méthode de méditation au moyen de laquelle on tente d'appliquer certaines "idées" au moyen de principes bien définis. Ceci signifie qu'elle n'est ni une fondation ni un système philosophique. Elle peut être considérée seulement comme un moyen d'atteindre, de la façon la plus rapide et la plus sûre, le bonheur de l'homme; ce bonheur que recherchent toutes les associations et institutions dites de bienfaisance. C'est pourquoi l'on rencontre des Francs-Maçons dans toutes les organisations qui travaillent au salut, au bonheur et à la prospérité des individus et de la Société qu'ils constituent. Ces Francs-Maçons travaillent selon les

---

(x) Geçen sayıda türkçe çıkan bu yazı M. A. tarafından fransızcaya çevrilmiştir.

méthodes maçonniques et s'efforcent à atteindre ainsi le but qu'ils se sent assigné.

Ceci signifie que, à la base de tout mouvement visant au progrès, l'on peut rencontrer des Francs-Maçons qui y agissent INDIVIDUELLEMENT car la FrancMaçonnerie elle-même ne possède pas de règles ou de méthodes d'action collective qui lui sont propres.

Qui dit Franc-Maçonnerie, dit libre examen de tous les sujetset formation d'une opinion personnelle dans les timites de la conscience individuelle. L'application des conclusions tirées, doit s'effectuer ensuite, de la façon la plus juste et la plus harmonieuse, sans se laisser dominer par aucune influence. On peut conclure de ce qui précède que la Franc-Maçonnerie est donc un moyen de chercher ou de créer en tout lieu et en toute circonstance, ce qu'il y a de meilleur, de plus juste et de plus beau et d'appliquer les découvertes ainsi faites, de la manière la plus utile et la plus profitable.

Ayant ainsi défini la Franc-Maçonnerie, nous devons conclure qu'il serait injuste de la comparer avec une autre organisation, pas plus qu'on ne devrait faire un parallèle entre la FrancMaçonnerie et la personnalité ou les actes de certaines personnes connues commes Francs-Maçons.

Il est certes des personnes qui, au cours de leur existence, appliquent les méthodes maçonniques dans leurs idées ou dans leurs actes mais la récompense des succès qu'ils recueillent ou la punition des fautes qu'ils commettent leur incombent PERSONNELLEMENT, sans rejaillir sur l'Association maçonnique.

Une méthode de méditation est pareille à un instrument de travail de la plus haute portée morale. Celui qui se sert de cet outil avec succès, est un Maître-

Maçon, mais celui qui ne l'utilise qu'avec maladresse n'est autre chose qu'un profane en la matière. Peut-on attribuer aux outils et aux méthodes de travail le succès des Maitres ou l'échec des maladroits? Non! eux seuls en sont directemen responsables.

Bien que ceci soit posé de la façon la plus irréfutable, il est encore des gens, non seulement dans le monde profane, mais aussi dans le sein même de notre association qui tâchent de rechercher une ressemblance entre la Franc-Maçonnerie et certaines associations profanes ou qui veulent faire un rapprochement entre les succès et les vertus de notre association, avec les actes personnels de certaines hommes qui se font passer pour des Francs-Maçons. Il en est même parmi certaines Francs-Maçons hautsplacés qui tombent dans cette erreur.

Nous devons faire à l'idée qu'il est des membres de notre Association qui, dans le but de satisfaire leurs aspirations personnelles, veulent faire ressembler la Franc-Maçonnerie à d'autres organismes. Cette responsabilité, qui découle de cet état de choses, nous devons l'accepter non seulement dans notre sein, mais dans le monde entier.

Bien que la Franc-Maçonnerie permette à tout homme libre et de bonnes moeurs de chercher sa voie vers la Beauté, la Justice et la Perfection, bien qu'elle n'accepte aucune différence de races ou de religions, qu'elle ne rejette à priori aucune idée, quelle se mette au service de la pensée humaine pour son perfectionnement, qu'elle s'oppose aux préjugés et au fanatisme, il en est encore parmi nous qui s'élèvent contre nos principes maçonniques qui ne coincident pas exactement avec leur façon de voir. Ces gens ne consentent à aucun sacrifice de leurs idées personnelles ou de leurs convictions, soit à cause des habitudes qu'ils ont acquises, ou bien encore deleur esprit

conservatif et ils ne parviennent pas à se défaire des arrière pensées qui bornent leur esprit. Pourtant, la Franc-Maçonnerie, à partir du moment même où elle nous accepte dans son sein, nous répète à chaque occasion la devise ci-dessous :

"LA FRANC-MAÇONNERRIE CONSIDERE LE FANATISME SOUS TOUTES SEŞ FORMES, COMME UNE DEVIATION DU SENS MORAL. ELLE ACCEPTE TOUTES LES RELIGIONS, TOUTES LES CROYANCES ET TOUTES LES OPINIONS, POURVU QU'ELLES N'ENSEIGNENT RIEN CONTRE LA MORALE ET QUE CEUX QUI LES PROFESSENT SOIENT SINCERES."

Malgré ces précisions, il est de notre devoir de répéter qu'il serait faux de croire que la Franc-Maçonnerie insiste d'une manière aveugle sur l'exactitude de ses croyances, qu'elle rejette les opinions des autres et qu'elle refuse d'accepter le bien-fondé des idées d'autrui et des autres opinions. Croire que la Franc-Maçonnerie repousse toutes les opinions qui ne concordent pas exactement avec ses opinions ou qu'elle les interprète d'une manière équivoque, serait accuser l'ordre maçonnique de fanatisme ou de préjugés qui sont justement les facteures qu'elle combat avec le plus d'acharnement. Les opinions et les croyances de chaque penseur ont droit à notre respect. Notre rituel dit à ce sujet :

"LA OU L'AMOUR DU PROCHAIN N'EXISTE PAS, ON DOIT TROUVER LE PREJUGE OU LE FANATISME QUI L'ELOIGNENT. LE FANATISME ET LE PREJUGE SONT LA SOURCE DE BIEN DES MAUX QUI JETTENT PARMİ LES HOMMES LA DISCORDE, LA HAINE ET REVEILLENT LES MAUVAISES PASSIONS."

Il est évident que le respect et l'affection ne se limitent pas à échanger des saluts ou à respecter les

étiquettes sociales. Le respect et l'affection consistent surtout en la compréhension envers la personne et les pensées et les opinions de nos semblables. La Maçonnerie ne peut pas accepter la mauvaise habitude qui consiste à vouloir toujours mettre au premier plan sa propre personnalité ou ses propres idées, car la Maçonnerie rejette l'égoisme et prêche la tolérance et la solidarité. Ceux qui n'acceptent pas qu'ils peuvent commettre une erreur, et que les autres peuvent avoir raison, ne pourront jamais être de vrais Maçons. Nous savons que :

"LA FRANC-MAQONNERIE N'A PAS UNE LUMIERE QUI N'APPARTIENNE QU'A ELLE. DE MEME QUE LA TERRE REÇOIT LA LUMIERE DU SOLEIL, LA FRANC-MAÇONNERIE EMPRUNTE SA LUMIERE A LA VERITE QUI DERIVE DE LA CONNAISSANCE DE SOI-MEME. CHACUN EST POUR SOI-MEME UN MONDE ET TOUS LES MONDES QUI PEUPLENT L'INFINI OBEISSENT A LA MEME LOI QUE NOUS AVONS RECONNUE EN NOUS."

Ceci signifie que celui qui n'a pas la connaissance de lui-même, si même il est inscrit sur les registres de l'association maçonnique, si même il y occupe des fonctions, ne peut pas être considéré comme un Franc-Maçon. D'autre part, il est des penseurs sincères qui, sans avoir le titre de franc-maçon peuvent, par leurs actes ou par leurs oeuvres, être justement considérés comme de vrais Maçons.

Notre rituel dit que :

"L'ALLIANCE MAÇONNIQUE N'OFFRE AUCUN AVANTAGE MATERIEL SES MEMBRES. NOUS NE SOMMES UNIS QUE PAR NOS EFFORTS DANS LE BUT DE NOTRE PERFECTIONNEMENT MORAL."

Nous voyans donc clairement que notre but est de nous perfectionner en faisant appel à l'entraide et à la

solidarité entre tous nos mebres. Malgré cela, il faut tenir compte qu'il se peut que certains parasites pourraient tenter d'exploiter ces principes pour leurs intérêts personnels. La maçonnerie de ces parasites n'est pas la Maçonnerie réelle, mais bien un MAÇONNISME trompeur. D'ailleurs, ne pouvons-nous pas lire dans nos livres que "L'ALLIANCE MAÇONNİQUE POSSEDE UN GRAND NOMBRE DE TRADİTİONS ET DE COUTUMES QUI NE CONSTITUENT CEPENDANT PAS LA FRANC MAÇONNERIE, PAS PLUS QUE CELLE-Cİ NE PEUT ETRE CARACTERISEE PAR LA PERSONNALİTE DE SES ADEPTES. L'ESSENCE DE NOTRE SOCIETE EST LA PENSEE QUI VIT EN ELLE". Ce qui signifie bien que nous ne pouvons réaliser la Franc-Maçonnerie que par notre travail et nos efforts personnels, sans nous baser sur des exemples ou des faits antérieurs. Rappelons-nous aussi que l'on devient Maçon pour aider et pour servir ses semblables et non point pour tirer profit de l'Association.

Pensées

Ceux qui ne vivent pas, au moins un peu, dans l'avenir, ne vivent pas non plus dans le présent, sinon en sauvages.

Quand on n'a pas confiance dans le bonheur que doit nous apporter l'avenir, on ne peut se plaire à cultiver la plante dont la pleur est le plaisir.

Remy de Gourmont

⁂

Les institutions ne valent que selon les hommes qui les appliquent

⁂

Tout service n'est appréciable que tant qu'il ne dépasse pas ses propres limites.

⁂

Pour nous donner la sagesse

Lla vie nous prend la jeunesse.

⁂

Le vieillards sont des amis qui s'en vont, il faut les recondure poliment.

A. Dumas Fils.

⁂

Les morts sont les invisibles, ils ne sont pas les absents.

V. Hugo

⁂

Les recriminations ne conduisent nulle part. La volonté d'avoir toujours raison est mauvaise. Avec de la conciliation, de la bonne volonté et du tact on peut toujours arranger les choses.

⁂

La Franc-Maçonnerie est le creuset international où se forme l'esprit de solidarité, où se trempe le caractère individuel de quelques rares élites appelés à preparer la voie de la fraternisation universelle, de la fusion des races et de nations.

TÜRK MASON DERGİSİ : İmtiyaz sahibi : **Türkiye Mason Derneği** ★ Yazı işlerini idare eden : **Muhittin Duru** ★ İdarehane : No. 111, Tepebaşı - İstanbul ★ Nüshası : 125 kuruş, yıllık abone : 5 lira

KULEN BASIMEVİ — GALATA

TÜRK MASON DERGİSİ

(Revue trimestrielle)

Organe de la Franc-Maçonnerie Turque.

Gérant responsable : MUHİTTİN DURU

Adresse : Tepebaşı No. 111, İSTANBUL

Fiatı 125 Kuruş